

[P. Mortensen.]

forslaget til Vedtagelse, saaledes som det foreligger.

Hasle: Hvad der er af Interesse ud over det almindelige i dette Forslag, er § 3, som siger, at man ikke kan forlange Afskrift af Erklæringer i Indfødsretssager, hverken i de Sager, der tidligere er afgjort, eller i dem, som fremtidig vil blive afgjort. Helt uden Betænkelighed er en saadan Regel ikke, men mit Parti har dog efter Overvejelse affundet sig med den og gaaet ind paa den ud fra den Betragtning, at der haves tilstrækkelige Garantier i, at Rigsdagen bliver bekendt med de forskellige Andragender, og at ikke mindst det Udvalg, som Landstinget nedsetter i Sager af denne Art, virkelig bliver bekendt med, hvorfor Andragender afslaaes. Og hertil kommer yderligere, at den Ret, man ellers har til at faa saadanne Erklæringer, betager man jo paa dette Omraade ikke danske Statsborgere; det er Folk, som endnu ikke har opnaaet Indfødsret, og som altsaa faar Afslag derpaa.

Vi har derfor ment, at man maatte se bort fra Betænkelighederne, men jeg vil dog i denne Forbindelse gerne gøre nogle Bemærkninger om selve Spørgsmaalet om Adgang til at faa Afskrift af Erklæringer, naar man faar Afslag paa en Ansøgning eller man klager over Embedsmænd eller andre Autoriteter, kommunale Autoriteter, og i Forbindelse dermed om Spørgsmaalet, om det ikke var rigtigt, at man kom ind paa at begrunde Administrationens Afgørelser.

Det er mærkeligt, at medens Offentlighedskravet her i Landet med saa stor Styrke og efter min Mening med fuldkommen Ret har været gjort gældende paa Retsplejens Omraade, har man næsten slet ikke beskæftiget sig med, hvor vigtigt det kan være, at ogsaa administrative Afgørelser begrundes, og at der gives en vis Offentlighed paa dette Omraade. Ganske modsat det ægte demokratiske Land Sverige, hvor man har en lovhjemlet Ret dels til at faa saadanne Afgørelser begrundet og dels til at faa dem offentliggjort, har vi kun den gamle Lov af 2. Februar 1866 angaaende Ret til at faa Afskrift af visse Erklæringer og saa en isoleret Bestemmelse i Socialreformens § 52, en Bestemmelse, som er indført af den nuværende højtærede Justitsminister, og jeg maa jo sige, at den højtærede Minister for saa vidt ogsaa havde bundet sig til at gennemføre en saadan Regel, som de Udtalelser, han havde fremsat offentligt ved tidligere Lejlighed, i høj Grad bandt ham til en saadan Fremgangsmaade.

Med den højtærede Formands Tilfaldelse vil jeg gerne kort citere, hvad den højtærede Justitsminister i sin Tid skrev i „Fremtidens Forsørgelsesvæsen“ om det, han kalder Orakelsvarene, Ministeriets Svar:

„Ministeriet udsender Gang paa Gang Resolutioner, der ganske savner Begrundelse, eller, hvad der er det samme, som begrundes ved det mystiske Begreb „de foreliggende Omstændigheder“, som ikke oplyses nærmere. Denne Praksis dækker over en Række Ulovligheder, hvor Ministeriet, som ved, at dets Afgørelser ikke kan bringes ind for Domstolene, ikke tager det saa nøje med Loven, men undertiden bryder med dens Aand og Forudsætninger, undertiden ganske roligt sætter sit eget Skøn over Lovens Ord . . . Derfor bør Ministeriet tvinges til at begrunde sine Afgørelser og begrunde dem saaledes, at enhver kan se, hvad Meningen er, og hvorledes Loven fortolkes.“

Det er haarde Ord, den højtærede Justitsminister dengang skrev om det paa-gældende Ministerium, og man maa sige, at han har staaet ved sit Ord og taget Konsekvensen af det, idet man i Socialministeriet er pligtig at begrunde sine Afgørelser.

Det er vanskeligt at faa Øje paa, at der skulde være nogen særlig Grund til at gøre Forskel paa Socialministeriet og andre Ministerier. Jeg indrømmer, at der kan være statslige og andre Grunde, der udelukker, at man kan gaa ind paa Offentliggørelse og nærmere Begrundelse; men i det store og hele maa jeg holde for, at et Ministerium meget vel kan begrunde sine Afgørelser.

Der er saa meget mere Grund til det under den Samfundsudvikling, vi i saa høj Grad er inde i, hvor Administrationen griber ind paa en ganske anderledes Maade end før. Jeg tænker f. Eks. paa Valuta-centralen. Det kan ikke være tilfredsstillende for en Mand at faa Besked om, at hans Ansøgning „efter Omstændighederne“ ikke kan bevilges; der maa kunne gives en Begrundelse for, hvorfor det ikke sker. Der er saa meget mere Grund til det, hvor det er en underordnet Myndighed, over for hvilken der haves Rekurs til højere Øvrighed. I saa Fald skulde det synes at være næsten en Selvfølge, at Begrundelse fandt Sted.

Der er den Forskel paa Domme, som alle er enige om skal begrundes, og administrative Afgørelser, at Dommerne skal rette sig efter Loven — saadan hedder det jo teoretisk —, medens Administrationen mere handler efter Skøn. Jeg tror dog ikke, at